

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 12. Baptisteria ex lapide co[n]struebantur, eorum fastigium æneum:
solidum argentu[m], & aurum, preciosique lapilli interdum apposit; deque
imaginibus effingi solitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

cet, ut & per signaculum Pontificum: (excepto gra-
uissima necessitatis obuentu) in his diebus monstre-
tur, per totum orbem non licere fieri baptismum, &
sanctificationem iterum Episcopali ad eum observa-
tione referata, signetur Dominica patere mysterium
resurrectionis, in quo ad vitam factus est aditus ho-
mini, ut quia per baptismum consepultus est in morte
Christi, resurgat cum eo in gloria Dei. Quod quia in
aliquibus Ecclesijs minime hæc sancta consuetudo ab
Episcopis custoditur, atque peragitur; ideo per hanc
nostram sententiam sancimus, atque decernimus, ut
ita ab omnibus Hispania, & Galliarum Pontificibus
custodiat, quatenus in prædicto die, inijt videlicet
Quadragesimæ & ostia sancti baptisterij cū laudum
consumatione claudantur, & ab Episcopis suorum
signaculo obfigentur; ita ut nisi in cœna Domini ce-
lebritate, quando more solito altaria debent deuestiri,
eadem debeant ostia referari. Inconueniens enim res
est, ut illic in præmemoratis Quadragesimæ diebus
cunctis aditus pateat ad eundem, ubi non licet debitū
mysterium exerceri.

Baptisteria ex lapide construuntur; eorum fasti-
gium aneum; solidum argenteum, & aurum,
preciosi quæ lapilli interdum appositi;
dequæ imaginibus effingi
solitis.

CAP. XII.

SI de materia quæras; nihil certius respon-
deri potest, quam, quod omnium Patrum

testimonia concludunt, ex lapide fuisse. Quorum primus Damasus in vit. S. Syluest. Constantini Magni liberalitatem describens, fecit, inquit, *Constantinus Augustus basilicas istas, quas & ornavit: basilicam Constantinianam, fontem sanctum, ubi baptizatus est Augustus Constantinus, ex lapide porphyretico, &c.* & Prudentius in peristeph. cum SS. Petri, & Pauli gloriosa certamina, basilicamque Vaticanam describit:

*Dextra Petrum regio tectis tenet aureis receptum
Canens oliua, murmurans fluente.*

*Namque supercilio saxi liquor ortus, excitauit
Fontem perennem chrisimatis feracem.*

*Nunc preciosa ruit per marmora, lubricatque cliuum,
Donec virenti &c.*

Item Ioannes Moscus cap. 215. prat. spiritual. loquens de baptisterio Cedebratis oppidi est: in castello Cedebratis baptisterium, quod in Paschali sancte Resurrectionis, celebritate cum sit lapis vnus, ex se ipso continuo impletur. Nemo tamen credat ex solo lapide constituisse. nam, praeterquam quod aenei fastigij exemplum habemus apud Paulinum epist. 31. ad Aleth. scribentem: *fastigiatus solido aere tholus ornat*; etiam solidum argentum, & aurum, preciososque lapillos affuisse, declarat cum Damasi verba in Pontific. de Syluest. Pap. quantum aqua continet, ex argento purissimo, libras 3008. in medio fontis columna porphyretica, qua portat phialam ex auro purissimo, pensantem libras 50. in labro fontis agnum ex auro purissimo, fundentem aquam, pensantem libras 30. ad dexteram Agni saluatorem ex argento purissimo, in pedibus quinque pensantem libras 170. in laua Agni, beatum Ioan-

Baptisterij fastigium aeneum. Baptisteria solido auro, & argento, atque gemmis ornata erant.

58 De Antiq. Bapt. rit. ac Car.

nem Baptistam ex argento, pensantem libras 100. ceruos ex argento 7. fundentes aquam, pensantes singuli libras 800. tum Prudentius in peristeph. de baptist. Vatic.

Musci relucent, & virescit aurum.

& Simeon Metaphrastes in vita S. Martiani extractum ab eo baptisterium referens: ostendit autem diuinus Martianus haec quoque figura baptisterij, se uniuersum fecisse ad formam huius, quae sermone celebratur piscinae cum enim tectum tholis diuisisset, & aureis lapillis, quaecunque erant illius, ornasset, & aegrotorum figuras descripsit ad unguem, & ipsum etiam Christum, aegrotos curantem. Aditæ etiam erant variae rerum sacrarum imagines, artificii manu pigmentis, indiscreta penè veri similitudine, effictæ. quod docent non modò Damasi. & Simeonis loca supra allata, sed etiam prudentius ibidem dum canit:

Imagines rerum sacrarum in baptisterijs appositæ

Omnicolor vitreas pictura supernè pingit undas,
& Paulinus Nolanus epist. 12. ad Seuer. vbi Christianæ humilitatis plenus, cum eo expostulat, quod suam iconem cum S. Martini imagine, hoc est, impij cum iusto simul in eodem baptisterio pinxisset, quemadmodum ex epigrammate ad eum misso aparet:

*Diues opum, Christo pauper sibi pulchra Seuerus
Culmina sacratis fontibus instituit.
Et quia cælestes aulam condebat in ætus,
Quis renoueratur fonte, Deoque homines:
Digna sacramenti gemina sub imagine pinxit,
Discretet ut vitæ dona renatus homo,*